

سرمقاله

تئاتر در سایه باز
تعریف ساختار وزارت فرهنگ

امیرافشار فتوحی
دبیرتحریریه روزنامه صبا

وزارت فرهنگ در تازه‌ترین تصمیم خود، سلسله مراتب سازمانی خود را بازتعریف کرده است. به گفته سعید پورابوالقاسم، رئیس مرکز نوآوری و هوشمندسازی، در ساختار جدید، چهار سطح مدیریتی وجود دارد: وزیر در سطح اول، معاونت‌ها در سطح دوم، دفاتر و ادارات کل در سطح سوم که هم‌سطح دانسته شده‌اند و در نهایت گروه‌ها، ادارات و دبیرخانه‌ها در سطح چهارم. هدف اعلام شده، شفاف‌سازی نقش‌ها، اصلاح بروکراسی و افزایش کارآمدی است. اما آیا بازتعریف ساختار به تنهایی می‌تواند این اهداف را محقق کند؟ تجربه تاریخی و مطالعات مدیریتی نشان می‌دهد که پاسخ چندان امیدوارکننده نیست.

نمونه اخیر در حوزه هنرهای نمایشی، تلنگری جدی به این تغییرات است. اداره کل هنرهای نمایشی، که در طول سال‌ها به عنوان نهاد بالادستی تئاتر کشور عمل کرده و مدیریت گسترده‌ای بر تالارها، گروه‌ها، موسسات آموزشی و جشنواره‌های داخلی و بین‌المللی داشته، بدون اطلاع قبلی و بدون مشورت، به «دفتر» تنزل پیدا کرده است. این تصمیم ناگهانی نه تنها موجب کاهش جایگاه تئاتر در ساختار اداری شد، بلکه باعث سردرگمی جامعه تئاتری نیز شده که سال‌ها برای انسجام و وفای حرفه‌ای تلاش کرده بودند. تجربه نشان می‌دهد که تغییر عنوان و سطح سازمانی، بدون بازنگری در اختیارات و منابع، هیچ‌گاه به افزایش کارآمدی منجر نمی‌شود و حتی می‌تواند انسجام موجود را متزلزل کند.

مشکل اصلی اینجاست که تغییرات صرفاً اسمی و سازمانی، بدون بازنگری واقعی در وظایف، اختیارات و فرهنگ کاری، تنها باعث سردرگمی بیشتر می‌شود. وقتی «دفتر» و «اداره کل» هم‌سطح می‌شوند اما بودجه، اختیار تصمیم‌گیری و منابع انسانی مشابه گذشته باقی بماند، مدیران و کارکنان با تداخل وظایف، تأخیر در تصمیم‌گیری و سردرگمی مواجه خواهند شد. روی کاغذ، همه چیز مرتب به نظر می‌رسد؛ اما در عمل، سازمان دچار کندی و هدر رفت منابع می‌شود.

نگاه صرفاً بوروکراتیک به سلسله‌مراتب نیز مشکل را تشدید می‌کند. در ساختار سنتی وزارتخانه‌ها، وجود چند لایه مدیریتی باعث طولانی و مبهم شدن تصمیم‌ها می‌شود و مسئولیت‌ها از هم تفکیک نمی‌شوند. تغییر عنوان‌ها و هم‌سطح دانستن دفاتر و ادارات کل، بدون تعریف دقیق اختیارات و خطوط مسئولیت، همان بروکراسی قدیمی را با لباس تازه ادامه می‌دهد.

تغییرات ساختاری زمانی موفق خواهد بود که با راهکارهای عملیاتی همراه شوند. نمونه‌ای از چنین راهکاری، تجربه سازمان سینمایی است؛ جایی که امور کل سینمای کشور با بودجه و اختیارات مستقل در اختیار سازمانی مشخص قرار دارد و مسئولیت روشن است. اگر اداره کل هنرهای نمایشی نیز چنین مدلی اتخاذ کند، می‌تواند از سردرگمی کنونی جلوگیری کرده و اطمینان دهد که جشنواره‌های مهم مانند تئاتر فجر، حتی در شرایط تغییرات ساختاری، دبیر و مدیریت مشخص خواهند داشت. وقتی یک نهاد پاسخگو با اختیارات کافی و منابع لازم وجود داشته باشد، نه تنها انسجام حرفه‌ای حفظ می‌شود، بلکه تصمیم‌گیری‌ها سریع‌تر و مؤثرتر خواهد بود و جامعه تئاتری نیز احساس اطمینان و ثبات خواهد کرد.

در نهایت، بازتعریف ساختار اگر صرفاً به تغییر نام‌ها و لایه‌ها محدود شود، موفقیت‌آمیز نخواهد بود. هدف واقعی باید ایجاد سازمانی چابک، شفاف و پاسخگو باشد که در آن هر مدیر و کارمند بداند مسئولیتش کجاست، اختیاراتش چه میزان است و چگونه با دیگر بخش‌ها هماهنگ شود. نمونه هنرهای نمایشی نشان می‌دهد که عبور از نام‌ها و تمرکز بر کارکرد واقعی، تنها راه جلوگیری از سردرگمی و تضمین تحول واقعی در سازمان‌هاست. بدون این اقدامات، بازتعریف ساختار تنها یک تابلوی تازه بر دیواری قدیمی خواهد بود؛ نماند که شاید برای رسانه‌ها جذاب باشد، اما برای کارکنان و جامعه تأثیر ملموسی نخواهد داشت.

اکران «تابستان همان سال»
و «ناجورها» از ۵ شهر یور

هشتمین جلسه شورای صنفی نمایش در خانه سینما برگزار شد. در این نشست مقرر شد فیلم «ملکه آلیشون» پس از پایان اکران «ناتوردشت» به سرگروهی پردیس هویزه روی پرده رود. همچنین فیلم «تابستان همان سال» از ۵ شهر یور به سرگروهی پردیس آزادی با پخش فیلم‌های اکران می‌شود و پس از آن انیمیشن «بیوز» با پخش بهمن سبز جایگزین خواهد شد.

صباخبر

طبق گزارش شورای صنفی نمایش، بدهی سینماهای بدهکار به دفاتر پخش پرداخت شده و پیگیری مطالبات معوق صاحبان فیلم همچنان ادامه دارد. بر اساس مصوبات جلسه این شورا، فیلم‌های «ناجورها» و «تابستان همان سال» از ۵ شهر یور در سینماهای سراسر کشور اکران عمومی خواهند شد.

دیدار دوباره رضا عطاران
و مریلا زارعی در «خواب»

ساخت فیلم سینمایی «خواب» به کارگردانی مانی مقدم و با بازی رضا عطاران و مریلا زارعی به‌زودی کلید می‌خورد. عطاران در نقش اصلی جلوی دوربین خواهد رفت و داستان فیلم در ژانر کمدی-اجتماعی روایت می‌شود؛ مردی که در خواب‌های پی‌درپی خود با اتفاقات عجیب و غریب مواجه می‌شود. این فیلم جدیدترین همکاری عطاران و زارعی پس از «خروس جنگی»، «خوابم می‌آد» و «نیش زنبور» است و انتظار می‌رود تجربه مشترک آن‌ها بار دیگر جذابیت و هماهنگی بازیگری‌شان را به نمایش بگذارد. پیش‌بینی می‌شود ترکیب طنز و دغدغه‌های اجتماعی در «خواب» توجه مخاطبان را جلب کند و تجربه‌ای تازه در کارنامه هر دو بازیگر باشد.

صباخبر

صباخبر

گفت‌وگوی صبا با کارگردان «رویای رهایی»:

تلاش کردم فیلم آینه‌ای روبه‌روی جامعه باشد

است که فیلمش مورد قضاوت قرار گیرد. بنابراین سعی می‌کنیم تا با حضور این فیلم در جشنواره‌های خارجی این اتفاق برای «رویای رهایی» رخ دهد. به گفته وی، در فیلم «رویای رهایی» بازیگرانی چون پریش جاویدی، حسن زارعی، محمدرضا هدایتی، رویا حسینی، روشن گرامی و بهروز پناهنده حضور دارند. رافعی با بیان اینکه زنان این فیلم شخصیت قدرتمندی دارند گفت: آنها در رویای رهایی و حل مشکلات اجتماعی‌شان هستند چون متأسفانه تحصیلات فرهنگی ما همچون طنابی دست و پای زنان ما را بسته و نمی‌توانند به راحتی مراحل رشد اجتماعی‌شان را طی کنند. وقتی سراغ آسیب‌های اجتماعی زنان رفتیم متوجه شدیم که وجه سیاسی بر وجه دیگر غالب شده است و فیلم «رویای رهایی» مسیر «شدن» انسانها را به تصویر می‌کشد.

عباس رافعی تهیه‌کننده، فیلم‌نامه‌نویس و کارگردان سینما در گفت‌وگو با خبرنگار سینمایی صبا گفت: تلاش کرده‌ام در

فیلم جدیدم «رویای رهایی» فارغ از نگاه سیاسی و قومیتی به آسیب‌های اجتماعی زنان بپردازم تا آینه‌ای روبه‌روی جامعه باشد. رافعی درباره فیلم جدید خود گفت: فیلم جدید من «رویای رهایی» نام دارد که یک درام اجتماعی با موضوع آسیب‌های اجتماعی زنان است که کارگردانی، تهیه‌کنندگی و نویسندگی این اثر را خودم برعهده داشتم. وی با اشاره به اینکه «رویای رهایی» بازگشتی به فیلم‌هایی همچون «فصل فراموشی فریبا»، «پروانه‌ای در باد» و «آفتاب بر همه یکسان می‌تابد» است خاطر نشان کرد: فصل مشترک «رویای رهایی» با این فیلم‌ها، موضوع زنان ایران و آسیب‌های اجتماعی آنهاست، چنین موضوعاتی در سینمای ایران کمتر مورد اقبال قرار گرفته و فیلم‌سازان کمتر به این موضوعات می‌پردازند. این فیلم به محدودیت‌هایی که زنان در جامعه با آن روبه‌رو هستند، می‌پردازد و سعی کردم، فارغ از نگاه‌های سیاسی و قومیتی، فیلمی انسانی و آینه‌ای برای جامعه با محوریت زنان و آسیب‌های اجتماعی آنان باشد.

رافعی با اشاره به اینکه تحقیق این اثر ۶ ماه به طول انجامید به صبا گفت: این فیلم بر اساس دو پرونده واقعی نوشته شده که برای باور پذیری بیشتر داستان در نقش‌های اصلی فیلم از بازیگران کمتر دیده شده و در نقش‌های فرعی از بازیگران معروف استفاده کرده‌ام.

کارگردان فیلم «فصل فراموشی فریبا» افزود: فیلم «رویای رهایی» در مرحله صداگذاری، میکس و اصلاح رنگ قرار دارد و در جشنواره فیلم فجر ۴۴ و جشنواره‌های بین‌المللی حضور خواهد داشت چون هر فیلمساز علاقه‌مند

صباخبر

مهديه مالكي

گفت‌وگو

تارانتینو «لعتنی‌های بی‌آبرو» را شاهکار خود می‌داند

کوئنتین تارانتینو در تازه‌ترین مصاحبه‌اش درباره کارنامه فیلمسازی‌اش صحبت کرد و وقتی از او درباره بهترین فیلمش پرسیدند، گفت: «لعتنی‌های بی‌آبرو» شاهکار اوست. او افزود:

«روزی روزگاری در هالیوود» فیلم مورد علاقه‌اش است و «بیل را بکش» فیلمی است که انگار برای ساختنش به دنیا آمده. تارانتینو تأکید کرد در «داستان عامه‌پسند» و «سگ‌های انباری»

صحنه‌هایی وجود دارد که اشتباه‌های مبتدیانه‌اند و به آن‌ها افتخار نمی‌کند. با این حال، او معتقد است هر دو فیلم فوق‌العاده‌اند و تجربه حرفه‌ای او از آن‌ها حاصل شده است. جمله برد پیت در پایان «لعتنی‌های بی‌آبرو» نیز به طرز شیطنت‌آمیزی نظر تارانتینو را درباره شاهکار بودن فیلم منتقل می‌کند. در فهرست ۱۰۰ فیلم برتر قرن بیست و یکم نیویورک تایمز، «لعتنی‌های بی‌آبرو» رتبه ۱۴، «روزی روزگاری در هالیوود» ۴۴ و «بیل را بکش» قسمت اول ۶۱ را کسب کرده‌اند. با این حال، بسیاری «داستان عامه‌پسند» را شاهکار واقعی تارانتینو می‌دانند و معتقدند زبان سینما را از نو ابداع کرده است.

مهر

سریال پر بیننده «دود» به فصل دوم می‌رسد؟

دنيس لهان، خالق سریال پر مخاطب و تعلیقی «دود» درباره احتمال ساخت فصل دوم این مجموعه توضیح داد. او در گفت‌وگو با ویرایتی تأکید کرد: «تا امروز به ادامه داستان فکر نکرده‌ام.

طبیعی است تنها زمانی می‌توان پیش رفت که طرحی برای ادامه وجود داشته باشد. اکنون چنین چیزی در ذهنم نیست، اما آینده را نمی‌توان پیش‌بینی کرد.»

لهان افزود هدفش ساخت سریالی بوده که در هر قسمت مخاطب را غافلگیر کند: «چنین کاری در فضای امروز ریسکی است. همواره به دنبال مکاشفه در اسراری تاریخ بودم. دود ظرفیت ادامه دارد و باید دید شرایط چگونه پیش می‌رود.»

فصل نخست دود به عنوان یک مینی سریال ۹ قسمتی در اواخر ژوئن پخش شد و با استقبال منتقدان و تماشاگران همراه گردید. تارون اگرتون در این درام جنایی نقش بازرس ویژه آتش‌نشانی را ایفا می‌کند که همراه بازپرسی آشفته‌حال در پی کشف پشت پرده آتش‌سوزی‌های عمدی و ردپای دو آتش‌افروز است.

صباخبر